

Norges Kristne Råd

KIRKENE SAMMEN

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Høringsuttalelse fra Norges Kristne Råd

Høyering – forslag om endringer i lovgivinga om tilskott til trudoms- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja (om statstilskott til pensjonspremie og eigenkapital til Den norske kyrkja), Tilskot til tros og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja - Lovforslag.

Norges Kristne Råd (NKR) har mottatt til høring Tilskudd til tros og livssynssamfunn utenom Den norske kirke - Lovforslag og vil herved få gi sitt høringssvar. Vi vil benytte denne mulighet til å redegjøre for synspunkter som vi mener burde være vesentlige våre medlemssamfunn.

Det er ulike syn på lovforslaget blant medlemssamfunnene i NKR. Divergensen er knyttet til forslaget om inkludering av pensjonskostnadene i beregningsgrunnlaget for tilskuddet til tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke. Vi registrerer at forslaget innebærer at pensjonskostnader som påløper etter 1.1.2017 skal innlemmes i beregningsgrunnlaget. Det er enighet i NKR om at dette er selvsagt. Uenigheten oppstår i vurderingen av om kostnadene ved pensjonsforpliktelser som er påløpt før 1.1.2017 etter dette tidspunkt skal unntas fra beregningsgrunnlaget, slik som har vært tilfelle fram til dette tidspunkt.

Statstilskudd til pensjonspremie

NKR's medlemmer utenfor Den norske kirke vil uttale:

Vi mener departementets høringsnotat helt overser forarbeidene til den lov man nå ønsker å endre, trossamfunnslov av 1969. Forarbeidene har et individfokus som høringsnotatets kollektivistiske tilnærming overser på en tilslørende måte. Et grunnleggende premiss for trossamfunnsloven er at det som da ble kalt dissenterne skulle være fri "fra plikt til å yte noen økonomisk støtte til et trossamfunn man ikke er tilsluttet." (Dissenterlovsutvalgets innstilling 1962 (ILOT) s.17.) Dette prinsippet har mer eller mindre vært lagt til grunn helt fra vi fikk den første dissenterloven av 1845. Det er derfor god grunn til å frem-holde at trossamfunnsloven og dens forarbeider (ILOT og Ot.prp nr.27 (1967-68)) gir grunnlag for å hev-de at en individuell rett til kompensasjon er forsøkt realisert gjennom en kollektiv tilskuddsordning med erkjente prinsipielle svakheter.

Det faktum at pensjonskostnadene er holdt utenom beregningsgrunnlaget helt fra 1970 har vært ukjent for tros- og livssynssamfunnene fram til Ståsett-utvalget i 2013 presenterte dette i NOU 2013:1: «Det livssynsåpne samfunn.» Utvalget anbefalte enstemmig at det ble rettet opp i dette misforholdet. Vi mener at høringsnotatets henvisning til forarbeidene til grunnlovsendringene i 2012 ikke kan tolkes som en aksept av den etter vår oppfatning feilaktige og ulovfestede praksis som var etablert vedr. pensjons-kostnadene. Beskrivelsen i høringsnotatet av unndragelsen av pensjonskostnadene som et av «viktige trekk» ved finansieringsordningen, finner vi særdeles problematisk. Vi mener at Stortinget ikke hadde kunnskap om denne ulovfestede praksis. Dette trekk er ikke hjemlet hverken i lov eller forskrift og stri-der mot trossamfunnslovens §19 klare bestemmelser om hvilke kostnader som kan holdes utenom beregningsgrunnlaget.

Det er for oss paradoksalt at de første lovendringer på feltet som finner sted etter at likebehandlings-prinsippet er grunnlovsfestet, er en svekkelse av de rettigheter som allerede var innarbeidet i norsk lovgiving. Generelle personalkostnader er ikke blant de kostnader som iflg. Trossamfunnsloven §19 kan unntas fra beregningsgrunnlaget. Pensjonskostnadene er en personalkostnad som er knyttet til lønns-kostnadene. Den logiske konsekvens av departementets argumentasjon er at også lønnskostnadene kunne vært unndratt beregningsgrunnlaget.

Pensjonskostnader er en lovpålagt kostnad som alle tros- og livssynssamfunn er forpliktet til å bære for sine ansatte etterat lov om obligatorisk tjenestepensjon trådte i kraft 1.1.2006. Dette er et skjerpene moment i retning av at Den norske kirkes pensjonskostnader i det minste fra da av burde vært tatt inn i beregningsgrunnlaget. Et slikt lovpålegg fantes ikke før den tid, selv om mange trossamfunn allerede hadde etablert tjenestepensjonsordninger.

Norges Kristne Råd

KIRKENE SAMMEN

Vi mener betydningen av grunnlovens §16 for saksforholdet er mindre vesentlig enn høringsnotatet legger til grunn. Det er god grunn til å stille spørsmål ved departementets vurdering av hvorvidt forslaget vedr. statens pensjonskostnader for Den norske kirke fra før 1.1.2017, er i overenstemmelse med et enstemmig Stortings intensjon om gjennom grunnlovsendringen å stadfeste prinsippet om økonomisk likebehandling som et bærende prinsipp i statens tros- og livssynspolitikk. Vi mener St.meld. nr. 17 (2007– 2008) og Innst. S. nr. 287 – (2007–2008) kan tolkes helt annerledes enn det departementet legger til grunn. Grunnlovsendringen av 2012 gir verken trossamfunnene ny rettigheter eller staten nye forpliktelser. Men den fritar heller ikke Staten fra å ivareta forpliktelser som var lovfestet før grunnlovs-endingene trådte i kraft.

Vi mener at departementets konklusjoner vedr sakens menneskerettslige implikasjoner bygger på bristende forutsetninger. Vi viser til General Comment No. 22 (48) (art. 18)) fra FNs menneskerettighetskomité som poengterer det særlige ansvar stater med en særstatus for en bestemt religion har til ikke å diskriminere ved bl.a. å gi økonomiske privilegier til slike. Vi mener den forskjellsbehandlingen departementet foreslår ikke forfølger et lovlig formål begrunnet i f. eks. funksjoner Den norske kirke ivaretar for allmennheten. Bakgrunnen for lovendringsforslaget er ikke analog med saken mot Island i den europeiske menneskerettighetsdomstolen som man henviser til (Application no. 22897/08 *Ásatrúarfélagið vs Iceland*). De øvrige tros- og livssynssamfunnene er ved lov pålagt de tilsvarende forpliktelser som Den norske kirke vedr. tjenestepensjon.

Den norske kirke vil uttale:

På bakgrunn av en drøfting av Grunnloven § 16 fjerde punktum, mener departementet at det rettslig sett går et praktisk viktig skille mellom kostnader knyttet til opptjening av pensjonsrettigheter før og etter 1. januar 2017. Den norske kirke, ved Kirkerådet, støtter vurderingen av at det bør gjøres et skille mellom kostnader henholdsvis knyttet til opptjening av pensjonsrettigheter for den tid staten har vært arbeidsgiver (før 1. januar 2017), og kostnader knyttet til pensjonsrettigheter etter at staten har overlatt arbeidsgiveransvaret til rettssubjektet Den norske kirke (etter 1. januar 2017). Den norske kirke ved Kirkerådet gir med andre ord sin tilslutning til departementets forslag.

Ekstrabevilgning til egenkapital for Den norske kirke

NKR har kommet til at forslaget om å unnta fra beregningsgrunnlaget for tilskudd til tros- og livssyns-samfunn et ekstra likviditetstilskudd for Den norske kirke som en egenkapital i forbindelse med etableringen av Den norske kirke som et selvstendig rettssubjekt fra 1.1.2017, kan forsvares. Dette engangs-tilskuddet kan betraktes som en kompensasjon for en ulempe Den norske kirke har hatt som følge av at den, i motsetning til øvrige tros- og livssynssamfunn, ikke har hatt anledning til å allokere de nødvendige midler til denne etablering. Dette en engangsbevilgning som er nødvendig for å etablere en endring som alle landets tros- og livssynssamfunn stiller seg bak.

For øvrig viser vi til høringsuttalelser fra våre respektive medlemssamfunn.

Norges Kristne råd vil avslutningsvis be departementet utarbeide en grundig redegjørelse for de juridiske implikasjoner av grunnlovens §16 både som grunnlag for arbeidet med ny enhetlig lov om tros- og livssynssamfunn og den bebudede stortingsmeldingen om tros- og livssynspolitikken.

Oslo, 15.09.2016
Med vennlig hilsen

Knut Refsdal
generalsekretær